

В. „Нова Струя“

Излиза всѣка

Събота.

Годишенъ абонаментъ 4 л.

полугодишенъ 2 лева,

Единъ брой 10 ст.

НОВА СТРУЯ

ВѢСТНИКЪ ЗА ПОЛИТИКА И ПРОСВѢЩЕНИЕ

Всичко, що се отнася до вѣстника, се изпраща на адресъ: Редакция на в. „Нова Струя“ въ гр. Плѣвентъ.

За обявлението се плаща по 10 ст. на първата страница и по 5 стот. на четвъртата. Приставски обявления при особено спомогателно.

Къмъ неплатившитѣ абонати.

По случай навършването на I полугодие администрацията моли всички неплативши абонати да побързатъ съ заплащане абонамента. Ще бъдемъ крайно благодарни на тия наши приятели и познайници, които биха обърнали внимание на това обявление и биха изпълнили молбата ни.

Отъ Администрацията.

По поводъ на троната рѣчь.

Конституционенъ обичай е щото всѣка година при отварянето на Народ. Събрание, държавния глава или княза да излезе прѣдъ събравшитѣ се народ. прѣдставители и въ кратки думи да опише случившитѣ се събития прѣзъ годината и мироприятията, които ще бъдатъ предложени за въ бъдаще по общото управление на страната. Въ този политически актъ на държавния глава се състои **Троната рѣчь**.

Погледнатъ отъ формална гледна точка, този актъ има голѣмо значение: той напомня винаги на конституционитѣ монарси, въ чиято глава се върти мисълта за унищожение на народнитѣ правдини, че освѣтъ него има и другъ факторъ въ управлението—народа, отъ когото зависи всичко даже и неговата монархическа власт. Обаче, погледнато отъ самия животъ, отъ грубага дѣйствителностъ, работитѣ се показватъ съвършено други: макаръ че държавния глава е конституционенъ господаръ, но въ дѣйствителностъ той е фактически господаръ, благодарение на податливостта, алчността и невежеството на властолюбивитѣ политически партии и обществени класи. Въ това именно се състои противорѣчието, което съставлява днешния конституционенъ порядъкъ. Този формаленъ компромисъ между монархията и народовластието, който се казва конституционенъ редъ, е само една фикция, една празна идея, която нищо общо нѣма съ самата дѣйствителностъ. И не може да бъде друго! Защото монархията и народовластието сж двѣ нѣща несъвмѣстими, изключвающе едно друго. Ето защо и всичкитѣ трони рѣчи не сж друго, освѣтъ маски, съ които монарситѣ се показватъ прѣдъ прѣдставителитѣ на народа и съ които замазватъ въ очитѣ на народа сжщността на своята власт. Конституционото управление е само единъ компромисъ на царската властъ съ буржуазната, имотната класа, както и монархията е компромисъ на царската властъ съ знатнитѣ или феодалитѣ. Както отъ първия, тъй и отъ втория компромисъ народа, работния, истинския народъ е изхвърленъ, нему е запретиено да вземе участие въ управлението, нему се не позволява да исказва своята воля, нему е ненростително да има желанія и стрѣмления; той трѣбва да се подчинява, да слуша и да робува. Когато той пожелае да се намѣси въ управлението, то днешния конституционенъ языкъ нарича това революция; когато той пожелае да искаже открито своята воля—то това наричатъ непокорство и мѣтежъ; когато пожелае да има отдѣлни идеали и стрѣмление отъ своитѣ управници, то тогава за тѣзи послѣднитѣ това прѣдставлява непокорство и незначитание на законитѣ и властѣта. Това сж противорѣчията отъ които се състои конституционния порядъкъ на днешнитѣ държави. Та и не може да бъде иначе; защото тамъ, гдѣто има макаръ и сѣнка отъ монархическата властъ, не може да се говори за никакво народовластие и народоуправление. Народовластието, изключва всѣкакви други вла-

сти, произлизающа отъ божето благоволение или народнитѣ милости, народоуправлението не позволява никакво друго управление, освѣтъ това, което излиза лично изъ народа, чрезъ него и за доброто на самия него.

Борбата между монархизма и народовластие отъ вѣкове насамъ е прѣминала прѣзъ различни фазиси и степени, приемала е различни форми и сега се е концентрирала, събрала се е въ канституционния редъ благодарение економическата и политическата сила на имотнитѣ класи и тази организация на съврѣменната държава, която души посредствомъ войската и полицията, всѣко едно стрѣмление на народа къмъ самоуправление и народовластие.

Тѣй щото единъ истински поклонникъ на народното самоуправление не може да гледа въ лицето на конституционния редъ една завършена и окончателна форма на управление, защото конституционното управление не е управление на самия народъ, а е управление на една класа, въ чиито рѣчи се намира капиталъ и срдѣствата за производство, въ врѣда на широкитѣ народни маси, които съ своя трудъ поддържатъ цѣлия общественъ организъмъ.

Отъ тази гледна точка троната рѣчь нѣма никакво значение за работния народъ, за работническия класъ, защото той знае много добръ, че каквито и прѣприятия да се прѣдлагатъ, каквито и мироприятия да се зачеватъ, то тѣ нѣма да бъдатъ за въ негова полза, понеже тѣ илатъ отъ горѣ. А всичко това, което иде отъ горѣ облагоденствува само извѣстенъ кръгъ хора, но не и цѣлия народъ.

Нима може да се очаква нѣщо отъ горѣ; нима властѣта, правителството, княза ще да слезатъ отъ своето величие за да помогнатъ на бѣдния и страдаелъ народъ? О не, никой пжтъ това не може да бъде, далечъ такива мисли отъ главата на всѣки народолюбецъ! Въ главата на властницитѣ, въ главитѣ на управляющитѣ е сложена мисълта, че народа е създаелъ да се управлява, а тѣ сж хората, което проведенето е поставило да управляватъ този народъ, да смучатъ неговия потъ и да му не даватъ да диша и живѣе свободно. Отъ едни такива хора съ подобна психология не може нищо да се очаква. Това, което тѣ могатъ да извършатъ за народно добро, извършатъ го само тогава, когато самия народъ го иска и ги принуди да го дадатъ; безъ принуждение, а често пжти безъ физическа сила, тѣ нищо не даватъ. На християнското правило *искай и ще ти се даде* върховния народенъ моралъ противопоставя *бори се и чрезъ борбата всичко ще получишъ, безъ борба нѣма животъ, отгизъ нея нѣма спасение*.

Това правило трѣбва да се схване отъ всѣки народнополезенъ борецъ, то трѣбва да се вмѣкне въ широкитѣ народни маси, да влѣе животъ въ тѣхъ и да ги поведе на борба съ всичкитѣ политически и економически народни потиснители. А още повече при днешното наше положение, гдѣто народната воля, народнитѣ нужди и страдания се отхвърлятъ по единъ най-безобразенъ начинъ, гдѣто и послѣдния слѣпецъ вижда, че тежкитѣ данѣци сложността на управлението, голѣмия размѣръ на войската, убиватъ и постоянно истрѣгватъ жизнеността на народа, унищожаватъ у него всѣкакво желание къмъ единъ подобъръ и сносенъ животъ, сломяватъ неговата здрава и силна физическа конструкция и най-сетне сжздаватъ не народъ съ широки обществени стремежи и идеали, а народъ сломенъ и податливъ на всѣкакви монархически и робски замисли; трѣбва най-подиръ и самия народъ да прочете своята трона рѣчь, която ще бъде истинска рѣчь на свободата, братството и любовта.

Юр. Юрдановъ.

Има ли право на veto българския князь.

Думата veto е латинска. Тя означава противъ се, не се съгласявамъ. Въ старо врѣме у Римлянитѣ тя е служила за формула, чрезъ която народътъ не се е съгласявалъ да се узакони нѣкое рѣшение на сената: а въ днешно врѣме veto-то се счита за право, по силата на което единъ държавенъ глава отказва да даде съгласието си за обнародванията и утвърждаванията на приетъ отъ камарата законъ. Английската конституция предвижда това право, което—както забѣлзва Esmein—е употребявано до начало на 18 вѣкъ и то твърдѣ рѣдко. За сега въ Англия то не е вече въ употребление. Право на veto нашия основенъ законъ не е далъ князу.— Това много добръ се вижда отъ наредбитѣ на чл. 10, гласящъ така: Князътъ утвърждава и обнародва приетитѣ отъ народното събрание закони. Цитирания членъ е приетъ отъ учрѣдителното събрание на 22-ий Мартъ 1879 г. Въ проекта въ тоя членъ е стояла думата «удобрѣнитѣ», която по предложението на П. Каравелова е трѣбвало да се замѣсти съ друга за да не показва, че на събраниято въпроситѣ се полагатъ, а то ги само одобрява. Съ това на Каравелова мнѣние не е съгласилъ Балабановъ, а по предложение на Цанкова събраниято е приело думата «приети». При това разискване не е станало ни дума за право на veto. Явствува, проче, че влизането въ сила на единъ законъ не се туря въ зависимостъ отъ волята на княза, за когото членове 10, 45 и 46 отъ конституцията сж задължителни, а не факултативни. Всѣкой единъ законъ е *свършенъ*, слѣдъ като се *вотира* отъ събраниято; той става *испълнимъ*, когато се *утвърди* и *задължителенъ*, слѣдъ като се *обнародва*. *Вотирането* е право на народното събрание, а *утвърдението* и *обнародването* е за княза *задължение*, което трѣбва да изпълни, защото нѣма право да одобрява *вотиранитѣ закони* (*droit de sanction*), нито *право да се противи на тѣхното изпълнение* (*droit de veto*). Въ основателността на това твърдение говори и рѣшението на учрѣдителното събрание, което, съ приеманieto предложението на Каравелова за отхвърляние въ членъ 10 думата «удобрѣнитѣ», не е допуснало на княза право на санкция и veto. Тѣй говорятъ и членове 45 и 46.

Подобно узаконение не се съгледва въ Белгийската конституция (чл. 69), която прѣдвижда право на санкция. Спорѣдъ извѣстнитѣ писатели Giron и Belfens белгийският царъ има право на veto *expres*. Установено право на veto има прѣдсѣдателя на Цантиѣ; а прѣдсѣдателя на Френска Република, прѣди истичание на срока за обнародването, може да поиска отъ камаритѣ ново за закона разискване, което не му се отказва, нѣ то обаче, не е право на veto. Въ държава, дѣто министритѣ сж отговорни и дѣто върховенството произтича отъ народа, е врдно да се узаконява правото на veto.— У насъ това право княза нѣма.

Когато въ събраниято се разисква нѣкой законъ, който по мнѣнието, възгледитѣ и разбиранията на княза е врдноносенъ за страната, той, по силата на законодателната си инициатива, (чл. 108), може да внесе съ указъ допълнение въ видъ на законопроектъ и даже да назначи лица (комисаръ—чл. 91) да го поддържа въ събраниято. Чрезъ това ще се избѣгне *вотирането* на грозенъ законъ. Въ краенъ случай, по такъвъ единъ поводъ, той може да распусне събраниято (чл. 136).

За да се неупражнява врдно [правото на veto и своеволното распускане събраниято, умѣстно е и у насъ да въведе референдума — гласуване отъ народа за одобрене на *вотиранитѣ закони*. Чрезъ това ще се направи *законосъздаването* да стане атрибутъ само на народа, а туй е необходимо при едно демократическо управление, дѣто князь и министри сж прости държавни служители, въ рѣчитѣ на които законитѣ не трѣбва да сж играчки.

Войдаръ.

Държавата и основното образование въ България.

Едно отъ най-важнитѣ постановления на нашата конституция е онова относяще се до задължителността на основното учение. Това постановление е прѣминало изцѣло като особень членъ въ специалния училищенъ законъ и споредъ него всички дѣца на възраст отъ 6 до 12 години трѣбва обязательно да посѣщаватъ курса на основното училище чл. 78 отъ Конст. и чл. 8 отъ закона за просвѣщението

гласягь букв. така. Отъ това постановление излиза, че още прѣзъ 1879 година всички дѣца на възраст 6 до 12 години трѣбвало е да влѣзатъ като ученици въ основното училище и слѣдов. слѣдъ 22 годишна работа на нашитѣ учебни заведения, всички жители отъ княжеството на възраст отъ 10 до 33 години трѣбва непрѣменно да притежаватъ една повѣ елементарна грамотностъ. Обаче, всѣки, който е ималъ работа съ нашитѣ селени, па дори и граждани, знае до колко тая грамотностъ е осжществена. Въ наборнитѣ комисии ежегодно се явяватъ единъ значителенъ процентъ неграмотни младежи на възраст отъ 18—25 години; въ сждилищата като свидѣтели или подсждими тоже се явяватъ почтено число неграмотни. Азъ нѣмамъ на ржка сега данигь, относящи се до послѣдното прѣброяване прѣзъ 1901 год., обаче увѣренъ съмъ, че тѣзи дани сжщо тѣй ще ни дадатъ блѣстящи доказателства за сжществуване значителенъ процентъ неграмотни на възраст отъ 10 до 33 години. Но вѣнъ отъ тия дани, ний имаме специални дани за послѣднитѣ нѣколко години, които по единъ най-убѣдителенъ начинъ доказватъ неизпълнението отъ страна на нашата държава задължителността на основното образование. Данитѣ оѣносително подлежащитѣ на задължително учение дѣца могатъ да се извадятъ по два начина: или като се взематъ направо отъ списъцитѣ на общинскитѣ управления или пъкъ, като се вземе за основа прѣброяването прѣзъ 93 година и по изчислението на смъртнитѣ случаи да се констатира, какво е числото на дѣцата при опрѣдѣлена възраст. Така напр., ако прѣзъ 93 година споредъ прѣброяването е имало 700,000 дѣца на възраст 1—6 години, то слѣдъ 5 години т. е. въ 98 год. всички тѣзи дѣца ще бждатъ отъ 6—12 години, т. е. всички тѣй ще подлежатъ прѣзъ казаната 98 година на задължително учение. Като извадимъ отъ 700,000 броя на смъртнитѣ случаи по категории за разнитѣ години прѣзъ 97—98 години, ний ще намѣримъ истинското число на подлежащитѣ на задължително учение дѣца. По тоя способъ на исчисление единъ добъръ приятель отъ бюрото на Статистиката ми изпрати слѣднитѣ намѣрени отъ него дани:

- 1) прѣзъ 94/95 г. е имало всичко 661,496 дѣца отъ 6-12 срѣщу 263,667 запис.
- 2) „ 95/96 г. „ „ „ 604,509 „ „ 6-12 „ 250,855 запис.
- 3) „ 96/97 г. „ „ „ 593,488 „ „ 6-12 „ 259,565 запис.
- 4) „ 97/98 г. „ „ „ 618,669 „ „ 6-12 „ 252,734 запис.

Отъ прѣдставената таблица се вижда, че срѣднѣ за периода отъ 94—98 г. имало е 600,000 дѣца отъ 6—12 години, а записани ученици около 250,000, т. е. приблизително 41%. Обаче, съгласете се, че единъ ученикъ не може да се смѣта да е училъ наука, ако той не е свършилъ отѣлението си; слѣдоват. записването на 250,000 дѣца още не значи, че тѣзи дѣца сж биле подложени на задължително систематическо обучение. Ний трѣба да смѣтаме, че задължителността на основното учение е изпълнена само за тия, които сж

доизкарали учебната година. Както не може да се счита въ армията, че единъ младежъ е изпълнилъ задължителната военна повинностъ само, защото се е явилъ прѣдъ наборната комисия, сжщо тѣй не можемъ да смѣтаме, че записването на дѣцата може да се смѣта за достатъчно да бжде изпълненъ чл. 78 отъ конституцията. Ясно е, че отъ горнята цифра 250,000 трѣба да снемемъ числото на напусналитѣ ученици, което ще ни даде 220,000 дѣца довършили годишно основното учение т. е. 38 %. И тѣй задължителността е приложена само на 38 % отъ дѣцата, останалитѣ 62% сж или минали и забравили ученото или пъкъ сѣвѣтмъ неосжщавали училищата.

Тѣзи дани се отнасятъ до цѣлото княжество. Обаче, на нѣкои отѣлени мѣста тѣзи цифри приематъ още по неутѣшителни размѣри. Азъ имамъ дани за около 50—60 мѣста отъ Плъвенский учебенъ окръгъ за настоящата учебна година и вий ще видите отъ 6—7 примѣра, какъ слѣдъ 23 години свободенъ животъ има мѣста, гдѣто сж записани за ученици едва 15 % отъ всичкитѣ дѣца на възраст 6—12 години:

Въ с. Т. Тръстенинъ	има на възраст отъ 6-12 г. 379 дѣца	записани учени.	172
Въ с. Гложени	„ „ „ „ 6-12 г. 345 „ „ „	„ „ „	166
Въ с. Брусенъ (Тетев.)	„ „ „ „ „ 211 „ „ „	„ „ „	89
Въ с. Лисецъ (Лов.)	„ „ „ „ „ 241 „ „ „	„ „ „	64
Въ гр. Тетевенъ 900/901	„ „ „ „ „ 692 „ „ „	„ „ „	365
Въ гр. Тръявъ 900/901	„ „ „ „ „ 656 „ „ „	„ „ „	463
Въ гр. Ловечъ	„ „ „ „ „ 1039 „ „ „	„ „ „	732
Въ гр. Плъвенъ	„ „ „ „ „ 1877 „ „ „	„ „ „	1365

Послѣднитѣ дани относително Плъвенский учебенъ окръгъ сж взети отъ официални източници и тѣхната достовѣрностъ не подлежи на никакво съмнѣние.

Всички тия дѣца, които въ Плъвенский учебенъ окръгъ и въ цѣлата страна днесъ оставатъ безъ елементарно основно учение, слѣдъ 10—15 години ще бждатъ повикани да упражнятъ своето избирателно право безъ да могатъ да запишатъ имената на своитѣ кандидати; мнозина отъ тѣхъ възпитани въ тѣгло и мизерия ще бждатъ наклонни да вършатъ прѣстѣпления срѣщу избирателното право, безъ да иматъ възможностъ да прочетатъ сами наказателнитѣ разпореждания по изборитѣ. Мнозина отъ тѣхъ ще дигнатъ ржка противъ личната неприкосновеностъ на жилището и собствеността на държавното единство и тѣхъ ще турятъ на подсждимата скамейка, ще ги присждятъ на застрѣлване, затвори или бѣсилки и тѣй ще свършатъ своя тежковенъ животъ безъ проумѣние и знание на тия тѣжки наредби и закони, които сж скжсали тѣхния невеселъ животъ. Слѣдъ 10—15 години тѣзи сжщитѣ нелюбими за българската държава дѣца, ще бждатъ повикани да изпълнятъ единъ високъ дългъ къмъ своето отечество—да защитятъ неговитѣ граници или неговото вътрѣшно спокойствие и тѣй ще сторатъ това подъ страхъта на кнутъта въ съзнанието, че това тѣхно отечество слѣдъ като имъ отне приходъ отъ мжчния имъ трудъ за да се спаси отъ

единъ финансовъ погромъ, слѣдъ като разтрои тѣхното семейно щастие съ хиляди тѣжки повинности, иска имъ сега живота, безъ да е изпълнило това отечество къмъ тѣхъ най-леката си длъжностъ—да имъ даде елементарни познания по четмо и писмо. Мнозина отъ тия дѣца ще поцаднатъ въ качеството си на ступани и производители въ ногтѣта на нѣкои жестоки кредитори, безсѣвѣстнитѣ души на които ще се възползватъ отъ тѣхната простотия за да отнематъ малкото имение на простодушния селякъ и за да го хвърлятъ въ пропастьта на социалнитѣ прѣстѣпления.

Но какво е виновна тукъ държавата въ неизпълнение задължителността на основното учение? Не сж ли крави бацитѣ на тия дѣца съ своята нехайностъ къмъ бждащето на своитѣ рожби? Не сж ли криви тѣ съ своето невѣжество и простодушие? Имено тѣй отговаря държавата чрѣзъ специалнитѣ си законоположения. Когато нашата държава ви казва, че тя не е виновна въ такова възмутително игнорирование умственитѣ интереси на обществото и когато ви казва, че вината на това пада върху родителитѣ, тя иска да ви каже—родителитѣ сж виновни, защото сж нехайни, а тѣ сж нехайни, защото сж невежи. А когато тя ви дава подобно обяснение на единъ фактъ, тя не се запитва: какво е сторила да прѣмахне невѣжеството на простолюдието. Тази държава много добръ е виждала, дѣ се корени злото, тя на всѣкадѣ и всѣкога хвърля думи и злѣчъ недѣйствителна. Съ официално изразяваната си умраза срѣщу простотията, тя неусѣтно ангажирва себе си въ неговото прѣстѣпление, тя неусѣтно декларира своитѣ длъжности къмъ него; съ официалното пъкъ призвание на единъ такъвъ поразителенъ фактъ отъ сжществуване невѣжи родители и невѣжи бждаци граждани, признание, изразено въ нейнитѣ официални издания на училищната статистика, тя иде неусѣтно да ни потвърди, че не е изпълнила своитѣ длъжности къмъ невѣжеството на родителитѣ; тя иде неусѣтно съ туй да потвърди отдавна формулираното срѣщу нея обвинение, че не родителитѣ сж нехайни, а тя е нехайна, че не тѣ сж извършили прѣстѣпление срѣщу бждащето на рожбитѣ си, и тя въ качеството си на най-силенъ факторъ въ обществения животъ е извършила прѣстѣпление срѣщу общото благо на народа, срѣщу едно върховно право на всѣка човѣшка личностъ—да се учи и развива.

Но когато държавата ви посочва нехайството на родителитѣ, като главенъ виновникъ за отсѣтствието на законното число ученици въ основното училище и когато тя по такъвъ начинъ неусѣтно се поставя въ положението на самообвинителъ, ето какви дани ви дава пакъ въ своитѣ официални издания по статистиката за друга една причина на разглежданото зло.

Прѣзъ 1897/98 год. отъ основнитѣ училища сж напуснали 10,736 души по болѣстѣ, 1116 по смъртъ, 9299 по сиромашия, а останелитѣ по други причини небрѣжностъ и пр., прѣзъ 1898/99 г. 10,430 души

Два гроба земя.

изъ дневника на единъ полупобурканъ затворникъ
(на Даня).

(Продължение отъ брой 23.)

VII.

И все пакъ, животъ се казва то. Дойдохъ азъ тукъ, ни нѣкому длъженъ, ни за нѣщо кривъ. Ама трѣбвало два гроба земя,—да убия два живота, а себе си да зарова живъ въ това душно подземие. И докато стигнемъ това, тѣглихме много ний съ жената; зимно врѣме, лѣтна-добра, по студове, по пекове,—виелици, по дѣждове, въ калъ се ровимъ,—калъ ядеме, жито оремъ,—царь го взима, гьотурицатъ прибира бирника, надницата—кмета, бактисахме отъ работа и отъ червени листове,—а земя твърда,—не се отваря, небо високо—не ни прибира... Волско тѣгло, кучешки животъ! Зла неволя, мизеренъ животъ! А все пакъ животъ се казва то, на всѣкого е милъ,—милъ бѣше той и на менъ.

VIII.

Роди ни се синъ. И сѣтихмѣ ние малка радостъ, че Господъ ни праща опора. Продадохъ си едното котле—платихъ му кривичката, дадохъ си тиганъ—извадихъ му и свидѣтелство. Ехъ, не питахъ азъ нужно ли е всичко това? Нали азъ имахъ синъ, па ми бѣше мило... Въ мжки и лишения, въ тегоби, въ неволи, растна и порастна той и още отъ малакъ изкарваше хлѣба си. Робувахмѣ ний съ майка му, робувахмѣ и той съ насъ, а ний му се толкова радвахмѣ. Колко хубаво бѣше то, колко милъ ни бѣ животъта съ него? Та вий не обичате ли вашитѣ синове? Тѣ сж хубави, може би, прѣменени добръ, ученици, доволни отъ всичко иходятъ на училище, а вий не

можете да имъ се погледате. Моя синъ не бѣ като вашитѣ. За него нѣмаше играчки, нови дрѣхы, меки сладкиши и училище. Той бѣше синъ на бѣдни хора, по той имъ бѣше милъ и така. О да, обичахмѣ ний нашто бѣдно дѣте, а зарадъ него обикнахмѣ и сиромашията. Но робъ бѣше той и майчиния черенъ повой опася и него. Не стигало на царцината нашѣта давания, та трѣбвало да харижемъ и единъ живъ човѣкъ отъ горѣ. А лесно ли се харизва човѣкъ? За колко пари би продали вий вашитѣ синове?—Пъкъ азъ го продадохъ за нищо. Тѣй просто за нищо, па божама да се върне, а той се не върна. Ехъ, отиде той съдлагинъ; нация мжченъ и любезенъ синъ отиде за съдлагинъ. Тамъ ги учили, казватъ, да убиватъ хората. Защо?—Та дѣ да зная защо—Да се убиватъ звѣроветъ по гората туй го зная и разбирамъ, но да се трепатъ и колатъ живи хора, туй сѣвѣмъ не побира акъла ми. Та то и звѣроветъ да убиваме, та пакъ ми е жално, а хората... ама така го искалъ царя. Говоратъ хората, че тамъ по голѣмитѣ градове, по царскитѣ паланки, живѣяли много *«вѣври и гадини»*, та трѣбвало войницата да пазятъ царя. Азъ туй и сега не желая да вѣрвамъ: та звѣроветъ нали живѣятъ по гората, па що ще търсатъ тѣ мѣжду хората? Но зная ли азъ? Хората го казватъ и азъ го казвамъ. Казахъ го и дадохъ сына си! Т. е. азъ сѣвѣмъ го не дадохъ, ази ми го взеха зорланъ. И плакахмѣ ний много съ майка му. Охъ! Не е лесно то да имашъ едно чедо, па да го обичашъ, да ти е мило, да ти помага въ тѣглото, да ти е утѣха въ неводята, па да ти го взематъ така безъ никаква вина?—Ама що мога азъ? Дадохъ го здравъ и читавъ та слѣдъ много години да го вида мъртавъ.

IX.

Колко години го очакваме съ майка му—непомня. Чувахмѣ го въ Севастополъ, слушахмѣ го въ Кримъ, знаехмѣ че ходилъ съ москвитѣ въ Текирда, близу до Стамбулъ,—ама все пакъ азъ нищо не знаехъ. И майка му не знаеше нищо, горката, а очитѣ и изкапахъ по него... Охъ, тѣжки врѣмена бѣха тѣ!

Много води изтекоха, много долини прѣсѣкнаха. Главитѣ ни побѣлѣха, старостъ ни налѣгна, даванията си сѣ върви и върви, а нация синъ все още го нѣма. Додѣя се на царцината отъ искане, додѣя се и мене отъ даване. Останахмѣ съ бабата два годя прѣста, па нѣма вече какъ? Но трѣбвало още. И дойдоха, най сетѣ, да продаватъ мене и бабата на мезатъ. Наредиха околъ мене *«войницата и пушки»*, околъ бабата *«пушки и войницата»*. И чухъ азъ да плющятъ камшицитѣ по надгѣгналия ми старешки грѣбъ, и слушахъ азъ неувнитѣ на царскитѣ джелени. Менъ ми бѣше страшно, болкитѣ бѣха ужасни, но азъ не охнахъ, не заплакахъ. Така е писано то, така трѣбва да върви. А когато камшицитѣ и неувнитѣ се прѣнесоха и върху моята другарка, когато азъ чухъ нейнитѣ отчаяни писъци да ме вика на помощъ и поменава името на нашето чедо, това неможехъ изтърпя! Сви се старешко сърце отъ болѣшки, нѣщо черно, нѣщо тъмно, нѣщо мрачно се люшна прѣдъ моите очи и азъ бѣхъ цѣлничкъ полудялъ. Първъ пакъ въ живота си азъ бѣхъ непокоренъ. Дигнахъ нѣщо и ударихъ нѣкого. Какво направихъ азъ и що искахъ да стора—азъ сѣвѣмъ не зная.

X.

Когато се събудихъ, нрѣдъ менъ лѣжеше, охъ, да!.. прѣдъ менъ лѣжеше крѣвавия трупъ на моя ро-

по болест, 1108 по смърт, 9144 по сиромашия и пр., през 1899/1900 год. 9502 души по болест, 1212 по смърт, 9622 по сиромашия и пр.

Значи, през този тригодишен период сж напуснали близу 40,000 деца по болест и близо 30,00 по сиромашия и 3500 деца сж умрели. Мене ми се струва, че ако би се направило подробно изчисление за имущественото състояние на родителите, чиито деца сж напуснали по болести, то ще се укаже, че тия родители сж крайно бедни или по-малко от средното състояние. Болестите по-рядко посещават хигиенните жилища и охранените тѣла на богатичките момчета, и тѣ сж обикновено явление у бедните — щом изхождаме от такива съображения, ний трѣба да свѣдемъ причините за напускането по болест, смърт и сиромашия къмъ една основна причина — липсване материални средства, липсване хигиенни условия за живота, липсване на възможност да се доведе лѣкарятъ въ къщата на сиромаша. Така щото по сиромашия напускатъ ежегодно 23,002 деца, което съставлява 8 % отъ цѣлата сума на учениците. Ако тѣй стои въпроса съ напусканите ученици, то ний нѣмаме основание да мислимъ, че бедността е чужда на причините, които задържата децата вънъ отъ училището. Известно е на всѣкого, че децата на селските кметове, на селските и градски свещеници, на чиновниците, на търговците и индустриалците не оставатъ никога вънъ отъ училището.

слѣдва.

Армията.

1. Армията съставлява грамадна частъ отъ обществената сила. Нейното специално назначение е да брани (охранява) страната (държавата) отъ врагове, неприятели, а не да прави войни, да убива.

При свършеното положение на държавния строй създаването на обществена (публична) сила се явява необходимостъ. Подъ името публична сила се разбира сбора отъ всички индивидуални сили, организирани съ назначение за запазване на права, осигоряване изпълнението на законите, защитаване основния законъ, поддържане общественото спокойствие и бране държавата отъ нападатели.

Освѣтъ армията, въ реда на публичната сила впадатъ жандармерията и милицията. Тѣй, това така е наредено въ Франция, Белгия и другадѣ. Тѣй е и у насъ — нѣщо, което ясно личи отъ постановами на Конституцията (чл. 71), зак. за полицията и зак. за въоръжените сили, въ които сж и указани взаимните отношения между тѣхъ като части на публичната сила.

Говори се, какво армията има цѣль висока — пазене държавата отъ неприятели и охраняване независимостта на народа, обаче на дѣло, въ дѣйствителностъ, тя, съ помощта на религиозния фанатизмъ и политическите предразсѣдки, развива и поддържа абсолютизма, деспотизма. Ето защо въ днешно време войската се брой за трѣтъ въ око, защото тя спъва правилния вървѣжъ и прѣчи за доброто направление на политико-економическото за народите развитие, пропестъ. За това днесъ, както въ 1689 г. въ Англия, сериозно се подига въпроса за прѣмахване на тоя институтъ — войската, за поддържането на който въ Европа ежедневно се харчатъ 20 мил. лева.

Войската има много лонни страни, едни отъ които

дентъ синтъ... Азъ бѣхъ убилъ сина си. Кой отъ васъ е билъ убиецъ? Знаете ли колко страшно, колко ужасно е да бѣде човѣкъ убиецъ? А знаете ли ви какъ боли, какъ се кѣпе въ кръвъ бащинско сърце за единичката му рожба? И азъ самичкъ го убихъ! И азъ го убихъ тогава, когато той убиваше своята майка. Да, хора, прѣдъ менъ лѣжеше умрѣлъ сина ми, а до него бѣ прострѣна майка му умрѣла. Тя го бѣ познала въ минутата, когато да умрѣ. И когато тя поиска да го цѣлуе — той я уби; убия я той по заповѣдъ на царя. А азъ бѣхъ баща. И слѣдъ такава раздѣла, вмѣсто да огида и умрѣ отъ радостъ въ гърдите на моя синтъ, азъ пролѣхъ неговата кръвъ, за да го прѣгърцамъ мъртъвъ. Охъ, окаяни азъ! да запаза майката, азъ убихъ синтъ. И всѣко това защо? — *За два гроба земя!* И за всѣко това, азъ сега съмъ тукъ. Тъмницата е тѣсна, влажна, душна — но това е нищо. За менъ има друга тъмница по мрачна, по страшна, по ужасна: азъ убихъ сина си!.. Азъ не виждамъ тукъ слънчевия Божий денъ, не радвамъ се азъ на синето небе, не зная нищо за свѣтъ, — за менъ това е нищо. Мойто душа се измѣчва отъ другъ адъ: азъ убихъ сина си! Веригата е тѣжка и студена, мѣсата ми гниятъ и окапватъ вече и червей се завждатъ по мойте рѣцѣ, — но азъ не сѣщамъ нищо. Мойто сърце е оковано въ друга верига, то се гризе отъ други червей, отъ други змии — азъ убихъ сина си! Синтъ убива майката, бащата синтъ, кой е виновникъ тукъ: азъ ли или царя? О, да! азъ съмъ виновникъ, защото азъ лежъ въ затвора, а царя си прави разходки... Но всѣ пакъ, мислете му вие? За менъ яе е важно вече нищо.

3. Таманджиевъ

то сж послѣдствие на това, дѣто на войниците — хората, които образуватъ армията — не е строго определено положението имъ като граждани, членове на държавата, и като солдати, членове на армията. Туй твърдение е смѣло изказано отъ А. В. Дайски, авторъ на книгата: «основните начала на английската Конституция», отъ Giron'a, белгийски писателъ, отъ Новикова и други.

2. За сега модерното публично право би трѣвало да установи принципа, че войникътъ, ако и членъ на армията, има права и задължения на гражданинъ и че не е изятъ (изваденъ) отъ отговорността прѣдъ законите, задължителните за всички ни правила, а за това той слѣдва да бѣде отговоренъ *улично и граждански* безъ да се прикрива задъ нѣкакво приказание на началника, офицера. Чрезъ това установление войникътъ ще се направи съзнателенъ *гражданинъ* — *войникъ*, а не *орждия войникъ* — *автоматъ* и ще стане истински стражаръ за правата и свободата на народа, когато тѣ се засѣршаватъ отъ кого и да било.

Ни основния законъ, ни зак. за въор. сили, ни то военно-наказ. законъ сж добръ установили и строго ограничили тия двѣ за войника положения. Благодарение на тая празнотъ и у насъ се явиха грозните случаи нѣдва въ Плевенъ и другадѣ и недавно въ Трестеникъ и Дуранъ-Кулакъ. Отговорността за извършеното въ послѣдните двѣ мѣста може и трѣба да бѣде понесена отъ началниците, както това добръ е изложено въ «Прѣпорекъ» отъ 1900 г., броеве 91, 95 и 96.

3. Живота, дѣйствителностъ краснорѣчиво ни говори и убѣдително ни доказва, че днесъ за днесъ (а тѣй е било всѣкога) назначението на войската, като публична сила, е да охранява троноветѣ, да поддържа деспотизма и съ цѣль завоевателна, да води война. Гя, войската — казва Миробо — е орждие на деспотизма и бичъ на свободата; а то е — добавя Новиковъ — пята на днешната фалшива цивилизация, защото обектива на войната е: човѣкобѣдето, грабежа нетърпимостта, деспотизма и пр. нѣща, които нивга се не смѣтатъ благотворни.

Всѣкога въ една война става масово избиване на хора. Главните войни, по изчислението на Д-ръ Енгелъ, доказватъ това и посочватъ загубите въ пари и хора. Тѣй, отъ кръмската война на-самъ сж се избии 2,250,000, и се е похарчило 62,500,000,000 л. и то отъ 1863 г. до 1877 г. Въ ур-пруската (1880—71 г.) сж избии 215 хил. и сж похарчени 15 хил. мил. лева, а въ Руско-Турската (1877 г.) — 250 хил. души и 5,625,000,000 л. похарчени.

Избиването винаги е било средство; за това и войната не е цѣль: слѣдователно и войската, поддържана за убиване, е институтъ грозенъ, осждителенъ. Войната причинява смъртъ, смъртъта — жалостъ, скърби, а послѣдните никога не може да се приематъ за радостни явления. И тѣй осждително е това нѣщо, което нежелателно ни донася смъртъ и скърбъ и ни причинява голѣми главоболни и парични загуби. Е добръ, защо богоподобни човѣкъ, добродушни християни крѣпи този институтъ? — Защото homo homine lupus est, би могло да се отговори.

Свършменъ буржуазенъ строй, който е изразъ на безправие, държи на кракъ 5,250,000 души войници и харчи 6 хил. мил. лева и то подъ фалшивъ предлогъ за поддържа мира. Само Европа ежегодно харчи 5,375,000,000 л. или ежечасно 800,000 л. Гя въ време на война може да въоружи 45 мил., на които само едно изгърмяване струва около 2 1/2 мил. лева! За кой други институтъ човѣчеството хаби толкова сили (хора) и харчи толкова пари?

България въ течение на послѣдните 15 години е израсходвала около 300 м. лева — пари, които употребени за друго, биха донесли голѣми блага.

4. Работливи граждани безъ класово съзнание, автомати войници и покорни подданици иска да направи днешната държава. За избѣгване на тази аномалия, която ни причинява злини, потрѣбно е да се развие демократически у народа духъ и да се ратува за дѣлото на мира. Врѣме е едногласно да викнемъ: «доста кръвъ! дотегна ни мизерията! Стига ни трауръ! Искаме истински миръ, безъ война! Само тогава и ние ще се уракатимъ и нѣма да сме въ антогонизмъ по «источенъ», «македонски» и други въпроси.

Въ воените училища бѣдаците генерали, поклонници на Атила, Наполеона, Молтке, проповѣдватъ какво силата прѣдшествува правото, че войтата е свято нѣщо, че тя възвеличава народите, че е въ интереса на тѣхъ и прочее фрази, които могатъ да се говорятъ само отъ мръсните уста на Макиселови ученици. Да, това сж страннѣ изгледы!

Войната изхабява народите; тя ги разваля физически, затѣнява умствено и понижавя нравствено. Въ истинността на това ни убѣждаватъ престѣпните пороци и дѣянния, които се развиватъ и вършатъ въ военно време. Туй се потвърждава и отъ различията, които ний виждаме между казармата и училището, войника и ученика, офицера и учителя.

Не, войната не е човѣшки законъ; а интереситъ на народите изискватъ миръ и заради туй войската, като институтъ, трѣба да се унищожи или най-малко да се тури при условия и въ положения нивга и въ нищо да не вреди на човѣчеството. Въ това направление работятъ дружествата на мира и въ такъвъ смислъ сж се изказали тѣ въ разните конгреси: въ Парижъ (1889 г.), въ Лондонъ (1890), въ Римъ (1891 г.) въ Бернъ (1892), въ Чикаго (1893). Прѣзъ 1897 г. Конгресътъ въ Хамбургъ, между другото, е поискалъ за напредъ въ конституциите да личатъ постановления, спорѣдъ което международните препирни да бѣдатъ винаги прѣдметъ на третейски сждѣ. Първиятъ конгресъ на интернационалната лига за мира и свободата е заявилъ какво войната може да

се избѣгне чрезъ федерацията, нейтралитета и арбитража: *федерация* — съюзване между държавите; *нейтралитетъ* — невземане участие въ война, отстраняване държавата въ намѣстване на война и *арбитражъ* — одѣняване и разрѣшаване на препирня отъ независими сждѣи.

Дружеството на мира си има бюро въ Бернъ и свой органъ. Освѣтъ тия дружества, има и парламентарни групи отъ народни представители, които често се събиратъ и държатъ конференции за мира. За развитието на тия дружества и за поддържане на тѣхните искания най-много работятъ социалистите, демократите и въобще ония хора, които сж човѣколюбиви, които сж противъ тиранията, които ненавиждатъ меча и капитала и които искрено желаятъ намаление нещастията на народите. Въ това отношение видни и важни дѣеци сж били и ще си останатъ не коронованите глави, а частните лица незнаещи ни да хитруватъ, ни да се преструватъ, нежелаещи да се кичатъ съ ордени и да живѣятъ въ бездѣлие на гърба на другите, — лица, които мразятъ завоевателните стрѣмежи на буржуазията и автократията и които искатъ конкуренцията и стоковото производство да се замѣнятъ съ производство отъ всички за всички, за обществото чрезъ обществото, да липса антогонизма между народите и да нѣма за тия нѣща войни, човѣшки гробища.

Милитаризмътъ — надмощието на коронованите глави и офицерите въ управлението, е направилъ важната частъ на публичната сила, войската, да се създаде въ института «война», който — подиръ епидемиятъ — е зель най-много жертва отъ хора и пари. Този кървавъ институтъ върши подли, низки и мръсни дѣла, защото посѣга надъ правата на другите, краде, граби, убива и тиранизира и съ това помага за упадъка на човѣчеството. — И всѣко това отъ висотата на царските тронове по божие благоволение ставало за полза на народите и мира! Каква лъжа, която даже се бичува и отъ московската газета, въ редоветѣ на която срѣщаме слѣдното: отъ 1496 г. до 1861 г. е имало само 227 г. прѣкарани въ миръ, а 3130^{1/2} въ война. Прѣзъ послѣдните три вѣка въ Европа е имало 286 войни, а отъ 1500 г. прѣдъ Христа до 1860 г. сж свързани повече отъ 8000 договори за нѣкакъвъ «вѣченъ миръ». Траянито на тия договори средно не е билъ повече отъ двѣ години. А слѣдъ конференцията въ Хага, свикана по поводъ известното предложение на руския царъ, имаме вече нѣколко войни, на на-с-малко щѣше да има и между Романия и България война прѣди година. На мѣсто сж думитъ на едного, че всѣка война сѣ сѣмена за друга, бѣдаца война. Ясенъ примѣръ е конфликта между Франция и Германия, Россия и Турция, та и войната между Сърбия и България, която никакъ неравнѣнъ въпроса за statu duo-mo на Б-ски П-овъ; а, наопаки, го заплѣти и по-силно раздвижи борбата по «македонски въпросъ». Ами войната съ Буритѣ?!!..

5. Единъ воененъ, прѣподавателъ въ висшето военно училище въ Парижъ, като възхвалява войната, казва, че непремѣнно въ течението на 20 години трѣба да има поне една война. Той, изказвайки това, че силата е главенъ атрибутъ на божествената мощъ и по-висока отъ всѣка правда, поддържа, както мнозина други воени, какво между главните блага дѣянния отдавани на войната, е и туй, дѣто *тя върши благоприятъ за човѣшкия родъ подборъ*, подобрява раситѣ т. е. донася добри физиологически резултати. Тая груба грѣшка, това невѣжо твърдение е уболено, защото е доказано какво човѣкъ, който живѣе тихъ и редовенъ граждански животъ, е най-производителенъ, а не оня, който живѣе въ казармата, дѣто безсжнито, умората, онанизма, пиянството, болѣстите и други физически и нравствени пороци сж нѣща обикновени и лесно развиватъ — въпросъ много добръ изслѣдванъ отъ Реуванда въ неговата история за създаването на природата.

Да, човѣкъ е вѣнецъ на природата. Той трѣба да води война съ нея за да подчини за обща полза силитѣ и къмъ себе си, а не чрезъ война да избива себеподобните си. Войната не е правила и нѣма да създаде нивга подборъ, ни нравственъ, ни физически, защото и убива, и осакатява, и разваща, и унищожава — нивга несъздава. Тя е зло, което трѣба да искоренимъ. Ний искаме тя да не създава хора като Наполеона, който — както свидѣтельствува историята — е станалъ причина да се избиятъ 37,000,000 души за да удовлетвори личното си честолюбие.

слѣдва.

Помолине сме да дадемъ мѣсто на слѣдната резолюция:

Плевенския учителски съборъ въ заседание си на 15 Априлий 1902 г. слѣдъ изслушването на реферата «Македонскиятъ въпросъ и учителя» и като взе прѣдъ видъ:

1. Че Македонскиятъ въпросъ е билъ до сегъ у насъ чисто държавнически и националенъ въпросъ за разрѣшаването на когото българските правителства безогледно и систематически сж разхищавали богатствата на страната въ вреда на нейните културни и економически нужди;

2. Че историческия идеалъ на българската държава, най-нагледно манифестиранъ отъ всичките български правителства, възбужда ненавистта и злочинието на съседните балкански държави и съ това най-усилено бърка за установяването на толкова необходима за всички тия държави и за самата България ступанска солидарност;

3. Че задграничните стрѣмежи на България, даже и да се осжществятъ нѣкога, не водятъ къмъ нищо друго, освѣтъ къмъ взаимноизтрѣбителни войни

сх съединителни държави, които ще имат за резултат само всеобщото народно разорение;

4. Че интересът на разнородното македонско население, страдащо най-много от влиятелствата на свободните балкански държави, най-първия виновник на които, влиятелство, се явява официална България.

5. Че управляващите кръгове у нас изкустно разрастват Македонското движение в България с цел да го експлоатират за своите цели;

6. Че тази заинтересованост на държавните и дворцовите кръгове у нас от тукашното македонско движение вае напоследък явната тенденция да национализира вълненията на македонския роб, което най-ясно се вижда от дйността на настоящия Върх. М. Одр. Комитет;

Р Ъ Ш И:

1. Осжда днешната тактика на българските управници по отношение на македонския въпрос и тяхната прѣстжина незаинтересованост по отношение културното и икономическото развитие на страната;

2. Високо протестира против всичките домогвания на сегашния Македонски комитет и неговите вдъхновители да разтрожат вътрешната организация и да сиживат правилното развитие на революционното дѣло въ Турция, и изказва своето най-дълбоко възмущение от терора и убийствата, които този комитет самопроизвольно упражнява надъ дѣйците отъ вътрешната организация;

3. Кажи всички учители—близки приятели на народа да подемаат този въпрос и да разкрият истинската цѣна на онова, което високите кръгове у нас наричатъ «исторически идеалъ», както за настоящето така и за бъдещето на Македония и България;

4. Дава всичката си възможна подкрепа на дѣйците отъ вътрешната револ. организация и на техните съчувственици тукъ и апелира къмъ своите другари въ България да издигнатъ гласътъ си противъ посѣствата на сегашния македонски комитетъ и да съдѣйствуватъ на онова течение въ Македоно-Одринската организация у насъ, което се стреми да забави послѣдната отъ всички нарушители на организационните статута и директиви.

Прѣдседателствуващи събора: П. Т. Цветковъ.
Секретарь: Т. Хинкова.

Х Р О Н И К А.

На Гергьовденъ както по цѣла България, тъй и въ гр. Плевенъ се отпразнува 25 год. дѣятелностъ на Екзархътъ. Начинътъ по който се празнува и всички тѣзи чувства, които изказа официална България, показватъ, че това не е единъ скроменъ празникъ на единъ скроменъ юбилей, а е единъ нарочно скроенъ патриотически празникъ, който нѣма нищо общо съ народа. Тѣй напримѣръ, ако изхвърлимъ изъ шествието, което стана въ Плевенъ, невинитѣ учиници отъ отдѣленията и класовѣтѣ и юнацитѣ, ще видимъ, че въ него ще останатъ само поповѣтѣ и бюрократицата, която, виждаше се, че върви прѣсилено слѣдъ попскитѣ молитви. Вѣрваме, че и по цѣла България шествията сж били едни и сѣщи. Тѣй става съ всички тѣзи празнества, които се създаватъ изкуствено и съ прѣднамѣрени цѣли.

При откриванieto на Народ. Събрание се е случило единъ малкъ инцидентъ. Конятъ на родмистръ Кацаровъ, който е вървелъ до княжеската каляска се е подплашилъ, сѣхпилъ съ прѣднитѣ крака въ каляската и мушнатъ силно отъ яздача, прѣхвърлилъ се е отвѣдъ нея. Отъ тази ужасна случка публиката е паднала въ ужасенъ страхъ за княза, но всички се успокоили, когато видѣли, че падналиятъ родмистръ цалува ржката на княза, а княза спокойно си сѣди въ колата.

Прогресивнитѣ министри се затичали да искажатъ своитѣ благодарствия на княза по случай благополучното прѣминаване на това ужасно примѣдие, а народ. прѣдставители сж го посрѣщнали съ ржкоплѣскания и френетически «ура», както казва единъ столиченъ вѣстникъ. Дано ни бжде на помощъ и пази Св. Георги чудотворецътъ отъ подобни примѣдия.

Събора на демократитѣ се е свършилъ още въ недѣля безъ, обаче, да сж извършили нѣщо полезно за своята партия. Демократическата партия си остава пакъ «лебедъ, ракъ и орелъ» каквато бѣше и по-рано. Вижда се че това, което демократитѣ искатъ да родатъ, е много голѣмо или пъкъ тѣ сж малки за да могатъ да го родатъ благополучно. Бѣденъ шефъ, но още по-бѣдни демократи!

Всички дружества, високопоставени лица, Вишето училище и пр. сж подарили по нѣщо на Екзарха или пъкъ сж го провазгласили за

свой почетенъ членъ или прѣдседателъ. Не знаемъ защо и нашитѣ «юнаци» не сж провазгласили Екзарха за свой почетенъ прѣдседателъ или най-малко почетенъ членъ, защото както се научаваме, Екзарха е билъ достатъчно здравъ и силенъ човѣкъ и е билъ доволно ловкъ, макаръ че нѣма възможностъ да играе гимнастика.

Изобщо дѣцата и старцитѣ бивагъ само за смѣхъ, но често пжти тѣ бивагъ и за пакостъ. Такъвъ е случая съ Дѣдо Цанковъ, новоизбрания прѣдседателъ на Народ. Събрание. Ний не знаемъ какъвъ може да бжде мотива на това избирание, но въ всѣки случай правителството и неговитѣ хора съ това сж искали или да покажатъ своето болшинство, или пъкъ да маскиратъ своето меншинство. Нѣкои казватъ, че съ избиранието на Дѣдо Цанкова за прѣдседателъ се е гонило прокарването на нѣкои правителствени мироприятия, които при други прѣдседателъ на да ли би могли да се прокаратъ. Ще видимъ.

Прѣди нѣколко мѣсеца доде въ градътъ ни Г-нъ Д. Тормановъ като инспекторъ по лозарството. Ний се позаинтересувахме още тогава да се запознаемъ съ личността на новия инспекторъ, но не можахме нищо да научимъ. Сега ни се одаде случай да научимъ нѣкои работи за нѣго. Ний се чудимъ какъ е можало министерството да назначи за инспекторъ човѣкъ, които не притежава нужното образование по лозарството. Причината за това не намѣсто назначаване се крие въ роднинството на Г-нъ Д. Тормановъ съ бившиятъ нач. при мин. Г-нъ Вѣжаровъ. Благодарение на това роднинство Г-нъ Тормановъ най-напрѣдъ е билъ назначенъ за инспекторъ въ Ловечъ, а слѣдъ това прѣмѣстенъ тукъ съ единствена цѣль да може да нагледва расадника на Г-нъ Вѣжарова, а сѣщо и своя, находящи се въ гр. Плевенъ. Даже нѣкои казватъ, че назначението на французина Г-нъ Боски е станало съ единствена цѣль да се прикрие незнанието на Торманова.

Обръщаме вниманието на министерството да се заинтересува за тази работа и даде всѣкому нужното, а не да се даватъ длѣжности и народнитѣ пари по хатѣръ.

Онзи денъ социалистическата партия въ София е посрѣщала тържествено идяците отъ Тракия соц. депутати. На гарата сж били маса работници съ червени ленти и червени знамена. Подъ звуковетѣ на работ. маршъ шествието се е сирѣло прѣдъ работ. клубъ гдѣто Д. Благоевъ и Г. Кирковъ сж държели рѣчи. Това първо явление въ София е подигнало много злѣщата на «Новъ Вѣкъ» и на Софийската буржуазия, нѣ какво да се прави, когато истенския натодъ знае какъ да посрѣща своитѣ прѣдставители. Почакайте г. г. вий още нищо не сте видели, вий още не сте почувствували силата на народното негодувание. Доце време и на това.

Нѣкои лоши язици говорятъ, че мѣстията старецъ въ съгласие съ новия министръ на просвѣщението Хр. Тодоровъ готвилъ законопроектъ специално противъ учителитѣ социалисти. Ний сме увѣрени, че учителитѣ никакъ не се плашатъ отъ подобни законопроекти, нито пъкъ отъ замислитѣ на мѣстията старецъ. Знаемъ много добръ, че всички наши катерии, които се казватъ партии, ще посрѣщнатъ съ радостъ единъ такъвъ законопроектъ, но ще бждатъ много излѣгани въ своитѣ смѣтки. Прочее, смѣлостъ господъ, пжтъ къмъ безаконията ви е отворентъ!

Миналата недѣля градътъ ни бѣ посетенъ отъ запасния полковникъ Янковъ, агентъ на сегашния македонски комитетъ, който държа сказка върху кое мислитъ вий? Върху всичко: и за населението на македония, и за турскитѣ войски, и за укрепленията въ Одринъ, и за арнаутитѣ, но най-много исипа своята жлѣчка противъ социалиститѣ и въдрѣшната организация. Ний просто не можехме да разберемъ защо сж криви социалиститѣ. Какъ е хубаво да бжде човѣкъ македонски революционеръ, да не иска помощъ нито отъ Русия, нито отъ България, а въ сѣщностъ да получава 300 л. мѣсечна пенсия отъ одърпания български народъ и да се расхожда по свободна България. Е, напѣдъ г. г. революционери, победата е ваша.

Плевенъ, Печатница на Т. Хр. Бърдаровъ

Националното чувство на единъ отъ струдницитѣ на в. «Бдитель» много се е нахвърнило отъ малката и скромна манефестация, която плевенскитѣ организирани работници направиха на 18 Априлъ (1 Май). Ний напълно разбираме неговата цѣль, та за това нѣмаме защо да се сърди на *поддръжанието*. Но въ всѣки случай, този нелюбителъ на поддръжанието трѣбваше прѣдварително да се попита да ли неговия баща е ходилъ въ панталони и шапка и да ли неговия дѣда е знаелъ да пише, както той сега това върши. Плев. работници още не поддръжаватъ на своитѣ западно европейски другари, когато захванатъ тѣ това да праватъ, тогава увѣрени сме, че този господинъ нѣма вече той да пише, а ще лѣе огънъ и жлѣчка противъ подобни поддръжания.

Денътъ се познава отъ зарата и новия прѣдседателъ на Нариднето Събрание, Дѣдо Цанковъ, показва своитѣ рога още отъ първото заседание. Когато е станалъ въпросътъ за избирание на разнитѣ комисии, съгласно вътрѣшния правелникъ на Събраниято, то Дѣдо-то не е искало да признае правото на социалиститѣ и земледѣлцитѣ да влезатъ въ тѣхъ, подъ прѣдлогъ, че първитѣ сж били разрошители, а вторитѣ не сж били партия. Както виждате, чисто по либералски. По поводъ на това е станалъ не малкъ шумъ въ Събраниято и благодарение намѣсата на Данева незаконното прѣдложение на Цанкова е паднало. Вижда се, че тази сесия нече има много работа, та е избрала Дѣдо Цанкова за прѣдседателъ за да и създава отъ време на време работа.

Синдикатъ по несъстоятелността на Плевенското Спестовно Акционерно Земл. Др-во «НИВА».

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 144

Синдиката на Плевенското Спестовно Акционерно Земледѣлческо Др-во «НИВА» Извѣстява на Г. господа интересующитѣ се, че обявената за 25 Априлъ т. г. продажба, съ обявлението № 103 публикувано въ в. «Бдитель» брой № 17 и в. «Новая Струя» брой 21, не се състои по неявяване на конкуренти, затова втора продажба на сѣщитѣ прѣдмети се обявява за 3 Май т. г. отъ 9 часа сутрента до 5 часа послѣ обѣдъ, тожѣ въ Дружественното помѣщение. Наддаванетоъ ще стане отъ цѣната която наддаде първий явивши се купувачъ.

гр Плевенъ 26 Априлъ 1902 год.

Синдикатъ: Д. Н. Желѣзаровъ

Обявления отъ Сжд. Пристава.

№ 5886

Извѣстявамъ, че отъ 29 Априлий до 30 Май т. г. до 5 часа слѣдъ пладне ще продавамъ на публиченъ търгъ въ канцеларията ми въ гр. Плевенъ слѣдующия недвижимъ имотъ, а именно:

1) Една кжца въ гр. Плевенъ. VI кварталъ подъ № 2632, на единъ етажъ, съ маза, съ дворъ, раздѣленъ на два двора, отъ 1500 кв. метра, въ двора пристройка казанджийникъ, покритъ съ киремиди, оцѣнена за 800 лева.

Горния имотъ принадлежи на Анка А. Пекова отъ гр. Плевенъ, има и други задрѣжания, продава се по възисканието на Пантелей В. Шоповъ отъ гр. Плевенъ за 699 л. 65 ст. лихвитѣ и разноскитѣ по изпълнителния листъ № 4601 на I Плевенский Мир Сждия.

Наддаванетоъ ще почне отъ първначалната оцѣнка. Разлѣжданието книжата и наддаванетоъ може да става всѣки присѣственъ денъ въ канцеларията ми. гр. Плевенъ, 25 Априлий 1902 год. 1—1

Сждебенъ Приставъ: Ив. Бутиловъ

№ 4788

Извѣстявамъ, че отъ 6 Май до 6 Юний 1902 год. до 5 часа послѣ обѣдъ ще се продаватъ на публиченъ търгъ въ канцеларията ми въ гр. Плевенъ слѣдующитѣ недвижими имоти находящи се въ Ортакойското землѣще

1) 1/2 (половина) отъ единъ дюкянъ въ с. Ортакой, Срѣдня махла съ 4 отдѣления оцѣн. за 50 лева

2) Нива Стубла 7 дек. — 35 лева;

3) Нива Стубла 5 дек. — 25 лева;

4) Нива Докусъ-сай 5 дек. — 25 лева;

5) Нива Чалж бунаръ 6 дек. — 30 лева.

Горнитѣ имоти принадлежатъ на Яшаръ Мехмедъ Чауновъ отъ с. Ортакой не сж заложени, продаватъ се по възисканието на Дони С. Доневъ отъ с. Левски за 155 л. по дѣло № 1591/901 год.

гр. Плевенъ, 25 Априлъ 1902 год.

Сждебенъ Приставъ П. Георгиевъ

Редакторъ: Юр. Юрдановъ.